

Generalsträjken och den sociala revolutionen

Brandredaktionen

1903

Innehåll

Tillgängliggörarens förord	3
I. Inledning	6
II. Hvarthän leder den parlamentariska socialismen?	8
III. Den traditionella formen för politisk revolution, dess mål, taktik och betydelse	12
IV. Barrikadrevolutionens omöjlighet i våra dagar	14
V. Framtidens revolution: icke den politiska, utan den ekonomiska, sociala revolutionen	16
VI. Litet historik öfver generalsträjken	18
VII. Hvad generalsträjken är och hur den måste användas	21
VIII. Efter segern – ny-organisation – bönderna	26
Slutbetraktelser	28

Tillgängliggörarens förord

Denna artikel publicerades anonymt i den anarkistiska tidningen Brand 1903, mitt under tidningens glansdagar, då tidningen trycktes i omkring en miljon exemplar. Denna artikel kan sägas utgöra ett brottstycke ur den revolutionära stämning som reste sig när Sveriges arbetare för första gången tillsammans gått ut i storstrejk landet över.

Rösträttsfrågan hade redan under flera årtionden flitigt diskuterats när de svenska arbetardelegaterna inför Skandinaviska arbetarkongressen 1901 slutligen beslutade att styra upp en strejkkassa inför en storstrejk med ändamål att påtvinga allmän och lika rösträtt. Därefter strejkkassans bildande åkallades Socialdemokraterna att ordna en extra partikongress för att behandla frågan om storstrejk. Trots Hjalmar Brantings beklaganden, som då var ordförande för partistyrelsens verkställande utskott och socialdemokratins frontfigur, antogs förslaget om storstrejk, som bara året därefter skulle förverkligas. Strax därefter antogs det konkreta storstrejkförslaget på LO:s kongress med stort bifall.

Från och med den 20 april 1903 demonstrerade arbetare uti hela landet varje söndag, fram tills den dag rösträttsfrågan bearbetas av statens konstitutionsutskott. Därefter skulle allt arbete uti hela landet läggas ned tills dess att riksdagen röstat.

Tiotusentals personer samlades uti alla städer dessa söndagar som lockade inte bara de egna arbetaranhängarna, utan även studenter och Sveriges kulturskikt. Demonstrationerna förklarades först olagliga och demonstranter på Gustav Adolfs torg i Stockholm slogs ned och arresterades av polisen, men strax därefter fick demonstrationerna förklaras lagliga på grund av folkopinionens tryck.

Den 15 maj 1903 inleddes diskussionen i riksdagen och arbetsnedläggelsen var total runtom i landet. I Stockholm var det endast vattenledningsverket och belysningen i riksdagshuset som underhölls. Allt annat var svart, nedstängt och avbrutet; inga tidningar, ingen trafik, inga fabriker ångade. 130 00 arbetare strejkade under de tre dagar riksdagen behandlade frågan, varav uppemot 2/3 av dem inte ens tillhörde LO:s fackförbund. Den allmänna stödet och uppslutningen var enorma.

Riksdagen röstade likväl emot både allmän och lika rösträtt. Men arbetarklassen hade, enligt som en enda man, lagt ned arbetet och bringat samhället till stillestånd. För första gången hade arbetarklassen demonstrerat sin kapacitet och samordningsförmåga. Slaget var över, men kampen ännu inte oavgjord.¹

Denna styrkedemonstration eggade inte minst de revolutionära socialisterna och gav vatten på deras kvarn; vad vore inte möjligt nästa gång? frågade de sig. Skulle det inte gå att omstörta hela det kapitalistiska samhället och sätta arbetarklassen vid rodet?

I denna artikelserie ser vi de tidiga anarkisterna i Sverige introducera generalstrejken som den sociala revolutionens samtidiga tillvägagångssätt och manifestationsform. Socialdemokraternas ungdomsförbund, Ungsocialisterna, som vid denna tiden gav ut Brand, skulle bara två år senare, 1905, uteslutas av Socialdemokraterna för sina revolutionära tendenser, och fem år därefter bilda SAC. Vi kan här skåda några de första aningarna till den svenska syndikalismens teoribildning och invigning till Sveriges arbetarrörelse, även om inte denna artikel särskilt framlyfts av arbetarhistoriker och själv är en omarbetning av Arnold Rollers broschyr "Der Generalstreik und die soziale Revolution" (1902).² Men det synes vara första gången generalstrejken som social revolution introducerats till de breda arbetarskara i Sverige och kan därför sägas utgöra en milstolpe i arbetarrörelsens utvecklings- och utgreningshistoria.

Artikelseriens text har hämtats från Kungliga Bibliotekets inskanningar, har digitaliserats med hjälp av OCR-skanning och korrigerats för hand. Jag har valt att bevara språket, enstaka stavfel och ordvariationer. Även originalets "(Forts.)" är bevarade, vilka markerar slutet på artikeln i numret. På sina håll har jag infogat några kontextuella fotnoter.

För den som är ovan att läsa sekelskiftessvenska är det främst några saker att känna till

- Bruket av "f" och "fv" där vi idag skriver "v" (såsom i "af" och "öfver") och tillägg av "h" framför "v" (jämför "vad" och "hvad").
- Verbens pluralformer som slutar på "-o" (såsom "äro". Jämför "Jag är" och "Vi äro") eller är identisk med infinitivformen (jämför "Jag kommer" och "Vi komma").

God läsning,
Cim-Héloïse Sävel
Geelong, 2025-08-02

I. Inledning

Millioner af proletärer i alla världens lände hafva för länge sedan kommit underfund med orsakerna till sitt elände.

Alla äro de fyllda af *en* längtan, *en* sträfan, en tanke: befrielse från kapitalismens ok och afskaffandet af löneslafveriet. Alla ha de kommit till den slutsatsen, att om tyranniet, förtrycket och utplundringen skola kunna upphöra måste målet vara: afskaffandet af människans herravälde öfver människa och det ekonoiskt organiserade proletariatets öfvertagande af produktionsmedlen.

Antalet af dem, som äro fyllda med dessa idéer, växer för hvarje dag och allt oerhördare blifva de massor, som hysa samma ideal och sträfva att förverkliga detsamma. Under loppet af de senaste årtiondena har denna rörelse från en ringa, anspråkslös början vuxit till väldiga vågor, till en ocean, som från alla sidor ombrusar kapitalismens till utseendet ännu trotsiga och fasta klippor.

Men trots proletariatets växande målmedvetenhet nödgas men dock till nedslående betraktelser. Trots den oerhörda tillströmningen till arbetarrörelsens leder, trots klassmedvetenheten hos proletariatet, känns sig så många icke segern närmare för det. Förr – för 10 à 15 år sedan – fick man på arbetarmötena höra talas om den sig närmande revolutionen, befrielsens revolution, som skulle åvägabringa en omgestaltning af det bestående samhället. Man trodde icke ett ögonblick, att innehafvarna af kapitalet och produktionsmedlen skulle frivilligt afträda och aflämna besittningen till proletariatet.

Man agiterade alltså, vann oafbrutet nya kamrater, nya massor för den närmande sociala revolutionen. Men – ju större massor som fylkade sig kring de socialdemokratiska baneren, desto mera blef revolutionstanken öfverlämnad åt de otålmodiga, desto mer sköts den lagliga, parlamentariska verksamheten i förgrunden och sociala revolutionen förlades i ett dimmigt, dunkelt fjärran. Och ännu mera! De socialdemokratiska partierna i alla länder förklara numera revolutionen vara vansinnig och uppmana arbetarne att vänta allt af den parlamentariska aktionen. Detta oaktadt, de mycket väl veta att kapitalismen med allt dess tyranni, dess bödlar, domare, kan afskaffas på parlamentarisk väg.

Och därför ha vi nu kommit därhän, att trots arbetarrörelsens oerhörda tillväxt, hoppet på friheten sjunkit och tusenden och åter tusen förlorat tron och hänförelsen. Hundratusenden ha klenmodigt tröstat sig ungefär så här: "Då vi icke komma att upplefva friheten, socialismen, måste vi kämpa för att bereda marken för kommande generationer". Detta är en svag, sorglig tröst som föranleder att arbetarrörelsen sjunker ned till en slags religion af fromma önskningar, som förlamar energin, handlingskraften och kamplusten samt röfvar hoppet och segervissheten från proletariatet.

Detta är en svag, sorglig tröst som föranleder att arbetarrörelsen sjunker ned till en slags religion af fromma önskningar, som förlamar energin, handlingskraften och kamplusten samt röfvar hoppet och segervissheten från proletariatet.

II. Hvarthän leder den parlamentariska socialismen?

Redan 1893 skref Friedrich Engels i sitt företal till Marx' broschyr "Klassenkampfe in Frankreich" (Klass-strider i Frankrike) att revolutionerna numera voro omöjliga, att barrikadernas tid vore förbi, ty hvarje barrikadrevolution kunde med lätthet undertryckas och att sålunda för socialdemokratien endast återstod den lagliga, parlamentariska vägen. Socialdemokratien skulle, säger Engels, "göra sig stor och tjock, skaffa sig röda kinder och till förfärgelse för sina fiender se ut som det eviga lifvet".

Denna teori ha socialdemokraterna i alla länder väl förstått och då de utgått från den förutsättningen, att de politiska revolutionernas tid är förbi, ha de med all kraft och energi kastat sig på den lagliga, parlamentariska vägen.

Nu skola vi undersöka om socialdemokraternas under cirka 30 år utöfvade parlamentariska verksamhet bragt oss närmare målet.

Till att börja med måste vi lämna en kort öfversigt hur den parlamentariska socialismen under de senaste åren "utvecklat" sig i åtskilliga länder.

Vi gå sålunda först till Frankrike. Där har den socialistiska parlamentarismen som sin högsta blomma burit vår famöse "partivän", handelsministern Millerand, hvilken af österrikiske kejsaren stämplades med titeln "baron af". "Partivännen" baron af Millerand lät stillatigande de strejkande arbetarne i Chalons nedskjuta af den utkommenderade militären, hvarigenom han blef medskyldig i det utgjutna arbetarblodet; han höll kort efter denna massaker ett tal i den italienska handelskammaren, hvari han prisade kung Humbert och utbragte ett lefve för den italienska kungliga familjen; vid ryske zarens besök i Frankrike bugade han sig lika djupt för alla ryssars bödel och knutpiskare som de öfriga servila ministrarne och han förnedrade sig själf att spela den ömkligaste betjäntroll då han sorgfälligt inspekterade slottet i Compiègne för att se till att allt var på sin rätta plats för mottagandet af det höga kejsarparet. För detta och för det han under den revolutionära ryska studentrörelsen gjorde zarväldet stora tjänster erhöill han en hög rysk orden, så att han till sist blef den minister i Frankrike, som var innehafvare af de flesta ordnarne. Och han gjorde ännu mera. Den stora skrädderifirman Paquin, som sydde fru Millerands klädningar, var mycket sorgligt beryktad i Paris för den arbetarutsugning som ägde rum hos densamma och hade 33 gånger blifvit dömd för öfverskridande af den i lag bestämda arbetstiden, Detta hindrade emellertid icke, att mr Millerand i egen hög person fäste hederslegionen på skräddaren-utplundrarens bröst. Millerand röstade för kyrkobudgeten, för konkordatet, för ministerposten hos Vatikanen och för tusentals andra reaktionära saker, som det skulle taga för mycken plats att här orda om. Men oaktadt allt detta hade det socialistiska partiet panna nog att ånyo uppställa och välja honom till "socialistisk" deputerad för Paris.

Efter det regeringen låtit skjuta ned arbetarne i Chalons och Martinique gifve de socialistiska riksdagsmännen dock regeringen ett förtroendevotum. Och då på det franska arbetarpartiets kongress i Tours (febr. 1902) en delegerad föreslog ett misstroendevotum mot de socialistiska deputeraderna Colliard, Krauss, Legitimus och två andra för det de i deputerade kammaren hade röstat för en lyckönskingsadress till de från Kina hemkommande franska hunnervandalerna, som där uppfört sig lika grymt och tyranniskt som tyskarne, blef detta förslag af kongressen förkastadt med stor majoritet och det socialistiska partiet förklarade sig sålunda solidariskt med röfvartåget i Kina, denna civilisationens sent aftvättade skamfläck.

Och Jaures, den store revolutionäre, socialistiske och antiklerikale folktribunen, som låter sin dotter uppföstras i dessa klosterscholor, som han offentligen så häftigt bekämpar, – denne store prästhatare, som låter sin dotter undergå konfirmationens humbug, – använder sin glänsande panna för att i "Petite Republique", som anses som det officiella socialistiska organet, försvara hvarje folkfiendtligt skurkstreck som begås af den franska regeringen och hans vän Millerand.

Dessa äro den socialistiska parlamentarismens frukter i Frankrike.

I Italien understöder det socialdemokratiska partiet regeringen och därmed monarkin Italien. Och socialisterna röstade för budgeten samtidigt med de strejkande, fullständigt fredliga. Arbetarne vid Berrabryggan nedskötos af utkommenderad militär.

I Belgien står hela partiet och dess organ "Le Peuple" på Millerands och Jaures standpunkt. Dessa båda förhärligas vid alla möjliga och omöjliga tillfällen. Och Vandervelde, ledaren för de belgiska socialdemokraterna, har i arbetarpartiets namn lofvat bourgeoisin skadeersättning och en långsam öfvergångsperiod, då en expropriationens dag kommer.

(Forts.)

I Spanien har det socialdemokratiska partiet ännu icke hunnit trampa ut barnskorna, men har det oaktadt hunnit förvärfva sig gamla partiernas olater. Under den stora strejken i Barcelona, febr. 1902, då fackföreningarna kämpade sin heroiska kamp mot kapitalisterna, föllös de strejkande i ryggen af socialdemokraterna, som skymfde de för sin rätt kämpande arbetarne, icke allenast i sina egna utan äfven i utlandets socialdemokratiska tidningar. De spanska socialdemokraternas partipåfve, Pablo Iglesias, hetsade icke allenast sina troende tillbedjare till strejkbryteri och förräderi utan stälde sig äfven i förbindelse med polismyndigheterna för att bekämpa de strejkande.

Så komma vi till Tyskland, de socialdemokratiska parlamentaristernas förlofvade land, på hvilket de alltid peka, då det gäller att påvisa parlamentarismens välsignelser. Tyskland har ju 2 ¼ millioner socialdemokratiska valmän och ett sextiototal socialdemokrater i riksdagen.

Och hur står det då till i detta land? I intet annat land i Europa, Ryssland knappast undantaget, har klasslagstiftningen firat sådana orgier som där. Arbetare, som understödjade sina lönefordringar med hot om strejk, blifva inspärrade på tukthuset; andra dömer man till årslångt tukthus för mened, grundad på falska polisvittnens utsagor; sex års tukthus dömer man en person till som utbredt en "samhällsfarlig" skrift och fängelse för majestätsbrott svärfvar dagligen öfver hvarje tysks hufvud, ifall han råkar ut för någon "patriot" eller polisspion, som vill angifva honom. Och som svar på denna klasslagstiftning rösta socialdemokraterna förtroendefullt för kanoner, gevär och krigsfartyg; von Vollmar hånar Pariserkommunens minne och Bernstein, som endast genom att bekämpa socialdemokraternas förtid kunde rädda sig ur glömskan, låter välja sig till riksdagsman. I Hessen och Baden rösta de socialdemokratiska landtdagsmännen för budgeten och de veta knappast på hvilket ben de skola stå af förtjusning då en storhertig – tänk, en äkta, lefvande storhertig! – inlåter sig i samtal med socialdemokratiska riksdagsmannen Ullrich. I Sachsen, som man med stolthet betecknat som det land, där socialdemokraterna äro talrikast, har man stillatigande låtit valrätten inskränkas, antagligen tröstande sig med: "herren gaf och herren tog etc") Man har nöjt sig med att inkalla protestförsamlingar och funnit sig i att polisen förbjudit dessa såsom "farliga för den allmänna ordningen".

Reaktionen och förtrycket i Tyskland har aldrig någons varit så staka som i vår tid, då man räknar 2 ¼ millioner socialdemokratiska valmän.

*) Rösträtten i Tyskland är, som bekant, införd av Bismarck för att stärka det tyska rikets enhet. Den är således en gåfva ofvanifrån.

**

Vi se tydligt, att denna utveckling icke leder till socialism, utan i stället är egnad att hjälpa bourgeoisin, d.v.s. den samhällsklass, som önskar det nuvarande samhällssystemet förevigat. Vi skola icke låta bedraga oss af det barnsliga talet om "inväxandet i socialismen" genom en rad af reformer och förbättringar. Förbättringar i den bestående samhällsordningen äro ju endast förbättringar af densamma och kunna således endast leda till ett befastande och konsoliderande af densamma. Vårt mål är ju socialismen och icke en godmodig kapitalism eller mild monarkism. De revolutionära republikanerne af 1789 och 1848 åsyftade icke en mild absolution, utan upprättandet af den konstitutionella republiken. Denna utveckling för sålunda icke till ett "inväxande i socialismen" utan – som Friedrich Engels en gång sade – till "Hineinwachsen in der Schweinerei", 3 d. v. s. i kapitalism.

En mycket god jämförelse härvidlag ha vi i uppkomsten af och utbredningen af kristendomen. Denna kommunistiska folkrörelse blef genom sin förtröstan på "hin sidan" en religion af blott och bart svärmeri. Sedan efter några århundraden dess läror utbredt och "utvecklat" sig, togs den om hand af det romerska kejsardömet, som förut på det grymmaste förföljt de kristna. Kejsarne gjorde sig sjelfva till den nya religionens öfverstepräster och anpassade kristendomen efter de gamla hedniska och barbariska bruken. Till och med människooffren och kannibalismen saknas icke i den kristna ritualen, om man också blott symboliskt medelst oblaten åtar Kristi lekamen och med vinet dricker hans blod.

Så har således icke det romerska kejsardömet "vuxit in" i kristendomen, utan kristendomen har vuxit in i det hedniska, romerska barbariet. Låtom oss se hur den socialdemokratiska parlamentarismen skulle ta sig ut i verkligheten. Vi ta sålunda ett land, där socialdemokraterna sitta i riksdagen i ett ganska stort antal, exempelvis Tyskland.

Låt oss antaga, att i Tyskland flertalet riksdagsmän äro socialdemokrater och vilja företaga en genomgripande omgestaltning genom ett majoritetsbeslut. Är det inte antagligt, att Bundesrath, Herrenhaus eller Oberhaus, hvilka alltid äro sammansatta af reaktionärer, skulle vägra att godkänna ett beslut som skulle beröfva dessa dess privilegier? Är det antagligt, att kejsar Wilhelm II skulle sanktionera ett riksdagsbeslut, som dekreterade Tysklands förvandling till republik eller socialiseringen af produktionsmedlen? Och hvad skulle riksdagen göra? Militären har ju svurit kejsaren trohet och icke lofvat trohet at författningen eller riksdagen!

I synnerligen träffande ord har en gång en tysk socialist karakteriserat parlamentarismen och riksdagsmännens verksamhet.

Han säger:

”Vi sammanfatta alltså: Något direkt inflytande på lagstiftningen kunna vara tal i riksdagen icke utöfva; vi kunna icke öfvertyga riksdagens medlemmar medelst våra anföranden; och genom våra tal i riksdagen kunna vi icke sprida några sanningar bland massan, som vi icke kunna sprida bättre på annat sätt.

Hvilket praktiskt resultat har alltså våra tal i riksdagen? Intet. Och att tala utan resultat är en förnøjelse för dårar.

Inte en enda fördel! Och på andra sidan alla nackdelarne: principerna uppoffras, den allvarliga, politiska kampen neddrages till ett parlamentariskt spegelfäkteri och folket får den inbillningen, att riksdagen kan lösa den sociala frågan. Och vi skulle af praktiska grunder slå oss in på den parlamentariska vägen? Blott korttänkt-heten och förraderiet kan tillråda detta!

Jag underskattar icke det muntliga ordets betydelse. Men jag vet, att i de parlamentariska debatterna det muntliga ordet i de flesta fall betyder mindre än intet.

Men låtom oss antaga, att de socialistiska politiska fanatikernas dröm är uppfylld: en socialdemokratisk majoritet finnes i riksdagen. Hvad skall denna majoritet göra? ”Hie Rhodus hic salta”.⁴ Nu har ögonblicket kommit, då samhället och staten skola omgestaltas. Majoriteten fattar ett världshistoriskt beslut, den nya tiden är född – nej, ack nej, ett kompani soldater jagar ut den socialdemokratiska majoriteten ur riksdagshuset och om denna icke lyder, kommer polisen och för folkrepresentanterna till fängelset, där de få tid att sitta och begrunda sitt beslut”. – Dessa ord, som ännu i dag äro lika sanna som då de först uttalades, fälldes af Wilhelm Liebknecht på ett möte den 31 maj 1869 i Berlin, då han höll ett föredrag i Demokratiska arbetarföreningen därstädes. (Föredraget har äfven utkommit i bokform under titeln: ”Über die politische Stellung der Sozialdemokratie, insbesondere mit Bezug auf dem Reichstag”).

Nu för tiden tala socialdemokraterna på ett annat sätt. Men äfven om de nu tro på parlamentarismen, så är det dock tydligt att monarki, kapitalism och militarism icke kunna afskaffas på parlamentarisk väg. Äfven de minsta omhvälfningarna i mänsklighetens historia ha kostat blodiga strider. Och under sådana omständigheter är det otänkbart, att den största omhvälfningen i historien: tillintetgörandet af allt herravälde och all utplundring – icke kan ske annat än på våldsam, revolutionär väg.

(Forts.)

III. Den traditionella formen för politisk revolution, dess mål, taktik och betydelse

De historiska, politiska revolutionernas tid är förbi. Icke blott socialdemokraterna hafva insett detta, utan denna öfvertygelse delas äfven af de revolutionära. Det står tydligt och klar för hvar och en, att de förändrade förhållandena i krigstekniskt hänseende jämte andra sammanstötande omständigheter för alltid omöjliggjort den form för revolutioner, som användes af borgerskapet 1789 och 1848.⁵

Barrikadrevolutionernas hjältemodiga och romantiska period är förbi och alla försök att återupplifva densamma komma sannolikt att snart kväfvast i arbetarnes blod. Barrikadrevolutionen var småborgarnes revolutionsform. Som helt naturligt vid hvarje politisk revolution gällde det att eröfra de offentliga byggnaderna, sätet för och symbolen af den politiska makten och att dit insätta representanter för folket antingen som diktatur eller som provisorisk regering, för att dirigera den nya staten. Af denna anledning koncentrerade sig striden kring en eller flera byggunder i det inre af en stad, som det gällde att eröfra eller försvara.

Af strategiska skal var det därför nödvändigt att beherska alla gator, ledande till stadens inre, som kunde antagas komma att passeras af soldater på väg till den hotade byggnadens försvar. Genom barrikader sökte man därför hindra soldaternas genommarsch och möjligheten för dem att förena sig till en större styrka.

Den tidens strider voro synbarligen val egnade för revolutioner af denna form. I de trånga, krokiga, korta gatorna kunde hvarken kavalleri eller artilleri få något utrymme för sina rörelser – det senare kunde mycket lätt öfverrumplas och afväpnas – och mot infanteriet hjälpa barrikaderna.

Hur lätt och hastigt gick det icke att i de små gatorna rifva upp gatstenarna för att med dessa börja byggandet af barrikaden? De i de kringliggande husen boende småborgarne lämnade beredvilligt och med hänförelse sina möbler att användas som barrikadernas öfverbyggnad. En omnibus eller några lastvagnar kullstjälptes och lades tvärs öfver gatan som början till en ny barrikad eller som en förstärkning af den första. Invånarne rundt omkring hjälpte revolutionärerna på bästa sätt: genom att från fönstren skjuta på de framstormande soldaterna, genom att vårda de sårade och gömma de flyktande, genom att stöpa kulor och förse kämparne med mat och dryck. Och de hade så mycket större skäl till detta, som revolutionerna skedde i deras intresse. Men dessa senare omständigheter voro nödvändiga betingelser för att en dylik revolution skulle lyckas.

Och hur är det i våra dagar?

IV. Barrikadrevolutionens omöjlighet i våra dagar

Försvunnet är gamla Wien, gamla Berlin och gamla Paris och med dem de trånga, krokiga gatorna, som vore så lämpliga att afspärra med barrikader. Man har rifvit ned alltsammans, utan det ringaste historiska pietet. Nu se vi öfverallt breda, långa gator, som gifve såväl kavalleri som artilleri tillräckligt utrymme att utveckla hela sin styrka mot de revolutionära hoparna. De offentliga byggnaderna, som i allmänhet ligga fritt, kunna mycket lätt försvaras af militären. Och rundt omkring, där kampen utkampas, bo numera inga revolutionära småborgare – nej, där bor den rika, välsituerade, reaktionära bourgeoisin, mot hvilken revolutionen blir riktad. Och denna bourgeosi lämnar icke ut sina dyrbara möbler för att användas till barrikader och vi äro öfvertygade om, att denna bourgeosi från sina fönster icke skall skjuta på soldaterna, utan på de kämpande proletärerna. Det är helt naturligt, att denna klass, för hvars makt och besittningsrätt militären kämpar, af alla krafter skall understödja sina försvarare.

Vi minnas ju, huru under revolten i Milano 1898 bourgeosiens eleganta damer, som från sina balkonger åsågo massakern på de strejkande arbetarne, klappade i händerna och ropade till de mördande soldaterna: ”Bravo soldater! Det var bra siktadt och väl skjutet!”

I förstäderna, där nu det revolutionära proletariatet bor, är en kamp med soldaterna om politiskt mål ändamålslös. En dylik kamp måste utkämpas i stadens centrum, omkring riksdagshuset, rådhuset eller ministerbyggnaderna. Men nu är förhållandena rakt motsatta mot hvad de voro t.ex. 1789 och 1848.

Den gången kunde de i det inre af staden boende småborgarne genom barrikader hindra soldaterna, hvaremot i våra dagar soldaterna lätt kunna hindra proletärerna från att intränga i de centrala och rika stadsdelarne. Ifall arbetarne lyckas genombryta en dylik militärkordong och intränga i centrum, komma de där i en för dem fullkomligt främmande miljö. De äro rundt omkring omgifna af fiender och de kunna beskjutas från alla sidor. I alla militär- och kadettskolor blifva för öfrigt nu för tiden alla bourgeosisöner, som utbildas till officerare, af särskilda lärare undervisade i konsten att undertrycka revolter och denna undervisning är baserad på de erfarenheter, man samlat under föregående revolutioner.

**V. Framtidens revolution: icke den
politiska, utan den ekonomiska, sociala
revolutionen**

Barrikadstridernas härliga, dramatiska tid som hade till syfte att eröfra den politiska makten, är således oåterkalleligen förbi. Lika litet som det är möjligt för proletariatet att på laglig parlamentarisk väg, eröfra den politiska makten, lika omöjligt är det på barrikadrevolutionens väg.

Hvarje historisk epok har sina särskilda kampmedel, sina särskilda ekonomiska betingelser och sin särskilda teknik vid revolutionerna. Riddarne kämpade i rustning med svärd och spjut, borgarne i medeltiden kämpade organiserade i sammansvärjningar och bönderna hade sin säregna kampteknik. Den stora franska revolutionen hade sin taktik och de revolutionära småborgarnes taktik var barrikadstriden.

Proletariatet kan icke begagna förgångna epokers kampmedel, utan har, som ett nödvändigt resultat af den ekonomiska utvecklingen och uppbyggandet af sina ekonomiska organisationer, skaffat sig nya betingelser och nya former för sin kamp. Denna kamp blir en ekonomisk kamp och särskildt under de sista åren har den nya kampidén under namnet *generalstrejk* – hvilket ingenting annat är än den sociala revolutionen själf – vunnit allt vidare och vidare utbredning i arbetarkretsar.

(Forts.)

VI. Litet historik öfver generalsträjken

Det har städse varit proletariatet i de romanska länderna, som varit fattat af de revolutionära instinkterna och gifvit impulsen till revolutionerna. Det är äfven nu detta proletariat, som upptagit den nya kamptaktik, som ligger i generalstäjken och som med kraft börjat propagandan för densamma. Så godt som alla fackföreningarne i Frankrike, samtliga fackförbund i Spanien och en stor del af fackföreningarne i Holland och Belgien stå på generalstrejken grund. För första gången dök denna tanke upp på en kongress mellan de franska fackförbunden och kooperativa grupperna i Bordeaux 1888. Sedermera ha resolutioner om generalstrejks igångsättande som medel till proletariatets frigörelse antagits på fackföreningskongresser i Marseille 1892, Paris 1893, Nantes 1894, Limoges 1895, Tours 1896, Toulouse 1897, Rennes 1898, Paris 1900 och Lyon 1901.

I Holland var Domela Nieuwenhuis en af de första propagandisterna för generalstrejken. I oktober 1900 hölls i Madrid en kongress, besökt af 213 delegerade, representerande c:a 52,000 spanska arbetare. Enhälligt beslöts där att utbreda tanken på generalstrejken som medel för proletariatets befrielse. Broschyrer och tidningar, med utbredandet af generalstrejken som program, skjuta som svampar ur marken. "Bourse du Travails" (Arbetarbörsernas) officiella organ "La Voix du Peuple" (Folkets röst) i Paris propagerar ihärdigt därför. Denna tidning, som nu utgifves en gång i veckan, skall snart blifva daglig. I Spanien utgifves en gång i veckan "La Huelga general" (Generalstrejken) och i London utgifvas på franska och italienska språken "La Grève générale" och "La Sciopero generale". Hundratals sånger på de olika romanska språken, alla besjungande generalstrejken som den kommande sociala revolutionen, flyga från mun till mun, gjutande hänförelse i sinnena. Äfven i Tyskland börja röster höjas för generalstrejken. Sedan den 1 februari utkommer i Berlin "Der Anarchist", som utom propagandan för anarkismen har till ändamål att verka för generalstrejken. Äfven den hvarje vecka utkommande "Neues Leben, anarchistisch-socialistische Wochenschrift", står på generalstrejkens grund.

I Tyskland äro naturligtvis de socialdemokratiska ledarne starka motståndare till generalstrejken och en facktidning, metallarbetarnes organ, har till och med gått så långt i lumpenhet, att den betecknat författaren till en broschyr om generalstrejken som – polisspion, en taktik, som är mycket vanlig bland socialdemokraterna i Tyskland och som äfven efterapats på andra håll.

Som hvarje stor idé har generalstrejken äfven haft sina bloddrop, ja, flere sådana, och sina första skärmytslingar. Dessa hafva dock endast varit förberedelser till den stora, slutliga kampen. Liksom för andra stora idéer finna vi äfven för denna historiska analogier och omedvetna förutsägelser hos de stora tänkarne och diktarne. Sålunda kunna vi erinra oss från det gamla Rom, 494 år före vår tidräkning, "Secessio in montem sacrum", (uttåget till det heliga berget). Det var de romerska plebejerna (underklassen), som länge förgäfves fordrat likställighet med patricierna (öfverklassen), hvilka tågade ut från staden, lämnande Rom åt sitt ode. Denna första generalstrejk, som historien omtalar, kröntes också med framgång, i det plebejerna erhöilo hvad de begärde.

Men tillbaka till nutiden. Som en af de första, tvifvelsutän om omedvetna förkunnen af generalstrejken kan man beteckna Mirabeau, då han 1789 i nationalförsamlingen dundrade mot de privilegierade: "Tagen er i akt! Reten icke detta folk, som blott behöfver lägga armarne i kors för att bringa hela maskineriet att stanna!"

Femtio år senare skref Max Stirner i sin bok "Der Einzige und sein Eigenthum" följande ord: "Arbetarne hafva dem oerhördaste makt i sina händer, blott de äro medvetna därom och förstå att bruka densamma. Ingen-ting skall kunna motstå dem; de behöfva endast inställa arbetet och anse produkterna som sina och bruka dem."

Och Georg Herwegh, den bekante tyske revolutionsdiktaren, har i sin "Bundeslied" bland annat följande vers, som vi satt till motto på denna artikelserie :

"Arbetsman, raskt upp till vakt,
blif medveten om din makt.
Allt i världen det står still
om din starka arm det vill."

Den store engelske diktaren William Morris har äfven talat om generalstrejken. I sitt arbete "News from Nowhere," denna härliga dröm om ett fritt och lyckligt samhälle, omtalar han att det gamla samhället bragtes på fall genom upprepade generalstrejker, som skakade detsamma i sina fogar och framtvingade det nya, fria samhället.

Man icke endast poesi och filosofi ha stått vid generalsträjkens vagga, utan äfven blod och tårar.

1886 beslöto de amerikanska arbetarne att eröfra attatimmarsdagen. De valde därvid den direkta vägen, i stället för den långsamma, parlamentariska. Sålunda beslöts att den 1 maj 1886 skulle samtliga Nordamerikas arbetare nedlägga arbetet för eröfrandet af åttatimmarsdagen. 260,000 arbetare i Förenta staterna nedlade arbetet och af dessa 40,000 i Chicago. Men arbetarne måste duka under i striden, emedan de hyste den naiva uppfattningen, som numera öfvergifvits af alla generalstrejkers anhängare, att en generalstrejk kan förlöpa fullkomligt lugnt med korslagda armar och utan våldsamt uppträdande mot kapitalistklassen och dess legodrängar.

Sedan den öfver all beskrifning brutala Chicago-polisen öfverfallit ett fredligt arbetartåg och ett bombattentat blifvit svaret på polisens revolverskott, blef detta signalen till häktning af alla de mist framstående propagandisterna för generalstrejken. Efter en af de mäst upprörande och partiska rättegångar, som någonsin ägt rum, öfverlämnades dessa åt galgen. Sålunda måste Spiess, Parsons och hans kamrater med döden bota för att de agiterat för generalstrejken. Bourgeoisin anade instinktmässigt generalstrejkens stora betydelse och ryggade ej tillbaka för några medel att kväfva denna rörelse.

Och hvad äro de internationella demonstrationerna den 1:a maj? De äro döttrar i rätt nedstigande led af den amerikanska generalstrejken den 1 maj 1886 till förmån för åttatimmarsdagen. Ty just med hänvisning till denna strejk beslöt den internationella socialistkongressen i Paris 1889 att den 1 maj skulle arbetarne i alla land låta arbetet hvila och demonstrera för åttatimmars arbetsdag.

Var ej detta beslut det första försöket till internationell mobilisering af proletariatet, ett verkligt försök till eller åtminstone en symbolisering af generalstrejken?

Det var med generalstrejkens hjälp de belgiska arbetarne 1893 eröfrade en – om ock inskränkt – valrätt.

Och 1897 i Österrike, då det där gälde att åt arbetarne uppnå valrätt, dök generalstrejkens tanke upp och på mången möten beslöto arbetarne att "handla som i Belgien", ehuru gemensamt beslut icke kom till stånd.

I februari 1902 gingo arbetarne i Barcelona ut till generalstrejk och höllo en hel vecka stånd mot militären och gendarmerna. Kamraterna i Barcelona dukade visserligen under, men lämnade det oaktadt ett lysande bevis på omöjligheten att besegra en i ett helt land utbredd generalstrejk. Ty då arbetet endast var nedlagdt i Barcelona, kunde man från hela Spanien skicka militär till denna stad. Men trots detta måste man skrida till ett inkallande af reserven och det talades om att ministären skulle afgå. Och detta endast för Barcelona. Hade det varit möjligt att besegra generalstrejken, ifall densamma omfattat hela Spanien?

I april s.å. lade 350,000 arbetare i Belgien ned arbetet för att eröfra den allmänna, lika och direkta rösträtten. På grund af särskilda omständigheter kom strejken dock icke att denna gång medföra väntadt resultat.

Välbekant är generalstrejken i Sverige 15-17 maj 1902 till förmån för rösträtten och i år har Holland varit skådeplatsen för en dylik, till hvilken vi antagligen snart bli i tillfälle att återkomma. Dessa exempel visa tillfyllest, att generalstrejkens idé allt mer och mer griper omkring sig.

(Forts.)

VII. Hvad generalsträjken är och hur den måste användas

En af de oftast hörda invändningarne mot generalstrejken, särskildt från socialdemokratiskt håll, är denna: "Det skall dröja hundratal år, innan vi skapat en så fast organisation och ett sådant klassmedvetande bland arbetarne, att vi kunna få alla att nedlägga arbetet och då vi hunnit så långt, behöfva vi ej längre någon generalstrejk, ty då hafva vi redan majoriteten i landet och kunna genomföra allt hvad vi vilja på parlamentarisk väg".

Vi hafva redan i början af denna artikelserie påvisat, hurusom en legal majoritets beslut helt enkelt kunna upphäfvis af en reaktionär första kammare, förbundsrad eller dylikt och – om detta ej sker – af herrskaren, stödd på bajonetterna. Vi behöfva således ej här ånyo upprepa vår bevisföring.

Det är helt säkert ett högt ideal att sträfva därhän, att göra arbetarklassen så upplyst och klart medveten, att densamma den dag, då generalstrejken skall utbryta, som en man samtidigt lämnade verkstäderna, fabrikerna och grufvorna och genom blotta makten af sin vilja afskakar sig sina bojer. Så mycket än detta mål är värdigt vår propaganda, så måste vi dock erkänna att det är en dröm, och blott en sådan.

Ty det har alltid endast varit energiska, hänförda minoriteter, som rest sig upp mot tyranniet och förtrycket och som genom sitt initiativ gifvit stöten åt den stora, tröga massan, som nog var missnöjd och klagade öfver sitt hårda öde, men ej besatt tillräckligt mod för att resa sig. I hvarje revolution har det varit den energiska minoritetens exempel som äggat upp modet hos den handlingströga massan. Och i strejkerna har det varit en liten minoritet som gjort början och först under strejkens lopp ha de öfriga följt exemplet.

Under en strejks gång händer det ofta att nära beslägtade yrkesgrenar först under ett senare stadium sluta sig till densamma. Och så kommer det att gå äfven under en generalstrejk.

Generalstrejkens idé består i att i hela landet hvarje produktion, kommunikation och konsumtion afbrytes för de herrskande klasserna. Det är nödvändigt, att genomdrifva den totala desorganisationen och destruktationen af den kapitalistiska samhällsordningen och därigenom dess fullständiga sammanstörtning, hvarefter proletariatet genom sina fackföreningar som organ öfvertaga samtliga produktionsmedel, grufvorna, husen, jorden, kort sagdt, hela den ekonomiska makten.

Då generalstrejken skall utbryta, förklara samtliga fackföreningar – och dessa äro mäst lämpliga att propagera i – generalstrejk inom hvar sitt speciella fack.

De icke-organiserade komma snart att ryckas med, rörelsen utbreder sig med snabbhet öfver hela landet, generaliserar sig – och generalstrejken är färdig. Vi sågo t.ex. 1902 i Belgien, huru på uppfordran af fackföreningarna, inom några få dagar 300,000 arbetare nedlade arbetet.

Den moderna industrien, med sin till ytterlighet drifna arbetsfördelning och komplicerade beskaffenhet för övrigt, lämpar sig utomordentligt väl för en generalstrejk och de första angreppen måste med naturnödvändighet riktas mot de för det moderna samhällets precision och normala gång mäst oundgängliga produktionsgrenarna.

En mängd produkter framställas ju numera på det sättet, att de icke blott inom samma fabrik vandra genom 20 à 80 olika händer, utan ofta vandra till en eller flera ytterligare fabriker för vidare bearbetning. Råmaterialet kommer ofta från långa afstånd och transporten medelst ångare och järnvägar och dess rekvirering pr post och telegraf bilda därför nödvändiga och erforderliga led i produktionsprocessen. Stannar nu ett af dessa hjul, en enda kugg i det oerhördt invecklade samhällsmaskineriet, kan en hel industrigren bringas till att stanna. Om t.ex. blott samtliga kolgrufvearbetare nedlägga arbetet, blir inom få dagar kollagren upprymda och järnvägs- och postförbindelserna afbrytas af sig själfva. Samtliga järnverk och gjuterier, samtliga genom ångmaskiner drifna fabriker och elektricitetsverk dömas till stillestånd. Alla gasverk, som komma att sakna kol till framställandet af erforderlig gasmängd och alla maskiner, som drifvas medelst gasmotorer, dela samma öde.

Efter solens nedgång insvepas städerna i mörker, ingen gaslåga, ingen elektrisk glöd- eller bågslampa skingrar detsamma. Ensamta grufarbetarne äro genom några dagars eller allra högst några veckors strejk i stånd att åstadkomma dessa verkningar. Och dessa arbetare kan man så mycket mera räkna på, som de äro vana vid stora strejker och därför med all säkerhet i framtiden komma att stå i främsta ledet.

Äfven järnvägarne äro, som ofvan sagts, inga obetydliga faktorer vid en allmän arbetsnedläggelse. Och man kan med tämlig säkerhet antaga, att järnvägsfunktionärerma icke skola vänta tills bristen på kol gör driften omöjlig, utan kanske redan på en tidig fas af strejken skola sluta sig till densamma. Inom alla öfriga brancher har en minoritet redan proklamerat strejken, och dels arbetsfördelningens princip, som nödgar en mängd arbetare

till ledighet och dels den helsosamma fruktan, som injagas vid en stor strejk, skall tvinga de tama och fega att äfven nedlägga arbetet.

Så snart bagarne och framställarne af andra lifsmedel äfven nedlagt arbetet, kommer generalstrejken att göra sig djupt kännbar och skall – kanske för första gången – låta äfven den härskande klassen lära känna hungerns kval.

Detta är inledningen, början. Men säkert är, att generalstrejken, då den har till mål, att störta det bestående samhällsskicket och låta proletariatet öfvertaga produktionsmedlen, icke kommer att förlöpa så lugnt i förtsättningen som i början. Ty i så fall komme densamma blott att vara en manifestation, som i gynsammaste fall kanske skulle forma parlamentet att fabricera en arbetarskyddslag, som i regeln komme att kringgå af fabrikanterna.

Rörelsen inträder senare med naturnödvändighet i den våldsamma revolutionens stadium. Detta kommer särskildt att blifva fallet, då proletariatet frågar sig, hvar det skall stilla sin hunger och icke kan finna något annat svar an det helt naturliga, nämligen att taga ur magasinerna och förråden. Och liksom det varit fallet under föregående folkrörelser och revolutioner, blir det kvinnorna, som annars i politiken äro reaktionärer, vid ett dylikt tillfälle blifva de främsta och revolutionäraste vid stormningen af bagerierna och slagterierna, ty det gäller att mätta de små hungrandes munnar. Och ännu intensivare skall revolutionen blifva, så snart proletariatet skall taga produktionsmedlen i besittning.

Sålunda är generalstrejken icke blott inledningen till revolutionen, hvartill den med nödvändighet för, utan den sociala revolutionen själf. Det är ett af namnen på framtidens sociala revolution.

Nu komma många af våra kamrater med den invändningen: Men då generalstrejken är revolutionen själf, hvarför då icke säga ifrån detta och utan omsvep agitera direkt för revolution?

Beträffande denna invändning hafva vi redan i det föregående utförligt påpekat, att de former för revolutioner, som förr voro vanliga, ej mer är lämpliga för var tid. Man skall icke längre kunna hänföra massorna till revolution genom det naiva ropet: "Gån ut på gatan och gören revolution! Kasten er i massa mot soldaterna!"

På ett helt annat sätt förhåller det sig med generalstrejken.

Fördelarna af denna bestå däri, att den kan börja fullständigt lagligt och utan fara för proletariatet. Därigenom kan den räkna på tillslutning af många tusental, som icke hafva mod att gå ut till strids på gatan. Dessa, som vid ett sådant tillfälle stanna hemma, dels af fruktan för de strejkande och dels af ångest att blifva invecklade i oroligheterna på gatan, understödja därigenom på allra bästa sätt generalstrejken.

Andra stora massor af indifferent proletärer, som ej bekymra sig om saken i öfrigt, som hvarken hänföras af röstsedeln eller uppmaningar att deltaga i en revolution, och hvars hela lif varit ett evigt vegeterande mellan tung sömn och ett själsmördande, uppslitande arbete, skola nu, då de plötsligen arbetslösa vrakas på gatan, tvingas att taga parti för eller emot och deras instinkt skall lära dem på hvilken sida de skola ställa sig.

**

A andra sidan komma utan tvifvel de herrskande klasserna, redan i generalstrejkens början, att träffa sina anstalter. Med alla medel, särskildt med tillhjälp af sträjkbrytare och soldater, som skickas in i de olika värkstäderna, grufvorna, bagerierna etc., skola de sträfva att hålla driften i gång. Genom brutalt inskridande af den beväpnade makten, genom utmaningar fran polisen och gendar- merna, drifves proletariatet snart att uppgifva sin afvaktande hållning och att svara med våld på våld.

Men icke på det onyttiga och farliga sätt som förut användts, nämligen att angripa soldaterna, utan genom ett våldsamt förhindrande af produktionen och konsumtionen. Därtill behöfs icke ens en kemp mot strejkbrytarne eller de arbetande soldaterna, utan detta sker genom ett afskärande af kommunikations- och transportmedlen.

Ty det är af synnerligen stor vigt, att lägga hinder i vägen för proviantering af truppmassorna såvil som ock för att befälhafvarne och myndigheterna på de olika platserna komma i förbindelse med hvarandra. Det är lätt och, om det göres med tillämpande af alla försigtighetsmått, ofarligt, att på särskilda ställen afskära telegraf- och telefontrådarna, hvarigenom en hel mängd dylika linier göras fullständigt obrukbara.

(Forts.)

På ensliga ställen, många gånger ganska långt aflägsset från vaktposterna, befinna sig ofta de viktigaste knutpunkterna för järnvägarna. Det är därför ganska lätt att på lämpligt sätt göra järnvägsspåren obrukbara, så att järnvägstrafiken måste inställas.

I Transvaal omgäfvos boerna skenorna med bomullskrut, försåg desamma med en lunta, som antändes. Då krutet exploderade och söndertrasade skenorna, voro gärningsmännen långt borta. Järnvägstrafiken var afbruten för flera dagar. Och ofta hände det, att man icke upptäckte den skada, som föröfvats på järnvägslinien, utan då taget kom med full fart, fullstoppadt med soldater eller krigsmateriel, urspårade detsamma och förstördes helt eller delvis, hvarigenom soldaterna lätt öfvermannades af de i närheten gömda boerna.

Det torde ej heller vara svårt för dem bland de strejkande, som besitta kunskaper i kemi och pyroteknik, att genom några tämligen enkla handgrepp försätta ur tjänstgöring såväl de stora fabrikernas jättemaskiner som ock gas- och elektricitetsverken. Och på samma sätt kan, oaktadt all vaksamhet från militärens och myndigheternas sida, alla centrala förvaltningsbyggnader göras obrukbara, ifall sådant skulle visa sig vara nödvändigt.

Vidare måste en del grupper af de strejkande omedelbart gå i författning om provianteringen af de strejkandes massor. Det gäller härvidlag att sätta sig i besittning af lifsmedelsmagasinen, innan regeringen och dess handtlangare lägga beslag därpå. Detta är af synnerligen stor vikt, då föregående regeringar af proletariatet misslyckats just på grund af brist på förtänksamhet i detta hänseende.

Många ha hyst den öfvertygelsen, att under generalsträjken arbetarnes produktions- och konsumtionsföreningar skulle vara nog att proviantera de strejkande. Denna tanke har sedermera uppgifvits, sedan man kommit till den öfvertygelsen att regeringen, som vid ett sådant tillfälle ej skulle bry sig om några "lagliga" regler, genast skulle skynda att för sig och sina truppers räkning lägga beslag på proletariatets förråder. Det skadar naturligtvis icke att skaffa dessa i säkerhet, men det är viktigare att i det fallet rikta hufvudangreppen på de offentliga förråden.

Att närmare i detalj angifva allt är naturligtvis omöjligt. Själfva kampen under generalstrejken kommer att utgöra den bästa skolan.

**

Skall den beväpnade makten kunna besegra en dylik revolution, ifall den ifall den konsekvent genomföres?

Låtom oss se efter, hvilka uppgifter som tillfalla militären under en generalstrejk.

Militären kommer icke nu, som 1848, att sammanföras i hufvudstädernas centralpunkter för att nedskjuta de där sammanpackade proletärerna, öfver hvilha segern skulle vara lätt. Nej, generalstrejken kommer att betydligt ändra förhållandena. Det är visserligen en naturlig sak, att man söker att beskydda regerings- och embetsbyggnaderna i de stora städerna.

Men detta är icke nog. Militären kommer derjämte att beordras att söka upprätthålla järnvägsdriften. Därför kommer man att besätta hvarje järnvägsstation med soldater, att beordra dylika att utföra konduktör-, lokomotivförare- och eldaretjänster, hvarjemte man kommer att placera soldater på hvarje järnvågståg för att skydda detsamma för angrepp. Men detta hjälper icke, ty de strejkande kunna lätt förstöra skenor, vagnar, broar etc. utefter järnvägslinien. För att förhindra detta bli myndigheterna tvungna att placera soldater på korta afstånd från hvarandra längs utmed järnvägslinierna. Men icke ens detta försigtighetsmått kommer att hjälpa, ty det oaktadt finnas medel att omöjliggöra trafiken.

Därefter bli soldater kommenderade att bevaka telegraf- och telefonlinierna samt att upprätthålla och beskydda postväsendet. Vidare komma med all sannolikhet soldater att stickas in i verkstäder, gasverk, bagerier etc. för att ombesörja den mäst nödvändiga tillverkningen af produktions- och lifsmedel. Dessutom komma andra soldater att kommenderas till skydd för "de arbetsvilliga" eller strejkbrytarne. Framför hvarje verkstad, hvarje fabrik, hvarje magasin som står i fara att angripas af arbetarne, måste sålunda soldater placeras som skydd.

Men icke allenast i hufvudstäderna, utan äfven i provinsernas hufvudcentra, i kolverken, järnverken, textilindustridistriktet etc., – har proletariatet rest sig, fördrifvit sina utplundrare och själf öfvertagit produktionsmedlen. Den socialistiska agitationen har trängt så djupt, att äfven på den minsta plats finnas arbetare, som ha ställningen klar för sig och som skrida till handling.

Allt detta skall nu militärmakten förhindra.

Man blir sålunda tvingad att plasera soldaterna öfverallt, i hela landet, på hvarje ort där strejktendenser yppa sig, ”för att upprätthålla ordningen.” Det är möjligt att de herrskande då komma på den räddande tanken – det sista halmstrået – och inkallar reserven.

Och hvad kommer då att ske? Det är ju att gifva revolutionärerna, de strejkande, som själfva tillhöra just denna reserv, vapen i händerna och det är all sannolikhet för, att de allra flesta skola veta att vända dessa gevär mot de herrskande och deras legodrängar. Många reservsoldater skola vägra att ikläda sig mördarlivréet och genom detta exempel föranleda att många soldater äfven kasta af sig den hatade uniformen för att i stället träda in i de strejkandes led. Åter andra reservsoldater skola ikläda sig uniformen för att bland de öfriga soldaterna arbeta för myteri.

Den största, bäst beväpnade och bäst disciplinerade armé kan icke beskydda allt. Hela armén kommer att delas i småposter och blir derigenom absolut oförmögen att undertrycka en extensiv och intensiv revolution. Det kommer att öfverallt blott finnas små afdelningar soldater, isolerade i folkets massa, med hvilken de nu komma i lättare beröring, och kunna påverkas af densamma,

Ty hvarje kontakt med folket är så godt som omöjligt för soldaterna, så länge de stå under den järnhårda disciplinen, under fruktan för krigsrätten och officerarnes revolver och särskildt då de bli kommenderade att i stora massor marschera mot folket.

Men ensamma, strödda i små afdelningar framför fabrikerna, komma arbetarna lätt i beröring med militären, som genom utdelandet af cirkulär, samtal o.s.v. kunna framhålla för dem att i deras hemort, kanske i detta ögonblick, soldater och andra regementen äro befallda att skjuta ned deras föräldrar eller syskon.

I små afdelningar ha soldaterna tid att öfverlägga. De ha lösryckts från den mordlusta som griper stora, till tänderna beväpnade truppmassor och de äro ej längre i beröring med den smittande mordmiljö, som finnes i stora arméer. De höra ej längre den manande musiken, de brutaliserande soldatsångerna, ty rundt omkring dem ljuda folkets sånger, sångerna som mana till strids mot förtryckarne och som komma dem att erinra sig, att de tillhöra folket och ej böra stå på tyrannernas sida.

Då generalsträjken är det klaraste uttrycket för proletarietets resning mot sina förtryckare, kommer proletären i vapenrock snart underfund med, att han icke längre kämpar för ”gud, kung och fosterland”, utan för sina broders utplundring, för sin egen utplundring, så snart han kastat vapenrocken och åter krupit i arbetsblusen. Dessa tankar skola bringa många att kasta sina vapen och sluta sig till de strejkande.

Och en del andra små afdelningar komma att snart afväpnas af de omgifvande folkmassorna. Många soldater, som sakna mod att själfva öfvergå till folket, skola utan allt för stort motstånd låta afväpnas sig. Detta är just den stora oförlägenheten hos detta slags sociala revolution, att den börjar som en fredlig generalsträjk, men slutar som en öfver hela landet utbredd revolution. Liksom revolutionens utbredning öfver hela landet är betingelsen för dess seger, så är sönderdelningen af militärmakten orsaken till dess undergång. Inom kort tid är densamma disciplinlös, afväpnad och oskadliggjord. Och därmed har det bestående, på bajonetterna hvilande systemet förlorat sitt bästa stöd.

**

Är möjligen ett ingripande af ”främmande makter” att befara? Onödiga bekymmer. Det är ingen utopi då man säger, att generalsträjken kommer att blifva internationell. Historien berättar oss, att 1848 så godt som alla land i Europa skakades af revolutionära rörelser. Och dock voro dessa rörelser oftast rent nationella, deras deltagare stundom fiendtligt stämda mot revolutionärerna i andra länder eller stodo åtminstone ej i närmare förbindelse med dem.

Nu däremot äro arbetarne internationellt organiserade. De räcka hvarandra brodershanden öfver gränserna, understödja hvarandra i den gemensamma kampen mot kapitalismen och rådslår regelmässigt om taktiken på ofta återkommande fackförenings- och partikongresser. Det är under sådana förhållanden ingen dröm, då man påstår, att proletarietets revolution, den sociala revolutionen – generalstrejken, kommer att blifva internationell.

De fruktade ”främmande makterna” få under sådana omständigheter nog att göra i sitt eget hus och kunna inte tänka på att skynda andra till hjälp. Derför erbjuder revolutionen i form af generalstrejk de största utsikterna till framgång, till en seger, som köpts med de minsta uppoffringarna

VIII. Efter segern – ny-organisation – bönderna

Efter upplösningen och afväpnandet af militärmakten, efter undanröjdandet af de mäst hatade reaktionärerna och folkförtryckarne, efter tillintetgörandet af ministerierna och bankerna som nu äro det kapitalistiska samhällets och bourgeoisins hjärta – skall proletariatet skrida till omorganisation af samhället och till återupptagandet af produktionen.

Folket tager öfverallt själf hand om produktionen. Genom fackföreningarna som organ omhändertagas produktionsmedlen. Hvarje särskildt fack öfvertager produktionen på sitt område och snart är produktionen i gång igen.

Så snart produktionen igångsatts af fackföreningarna, kan regleringen af konsumtionen öfvertagas af konsumtionsföreningarna, hvilka ha en vida högre mission att fylla in att som nu förskaffa arbetarne sina lifsmedel ett par öre billigare pr kilo. De nuvarande konsumtionsföreningarna äro de första försöken till organisation af konsumtionen, liksom fackföreningarna af produktionen och åt båda är en stor framtid beskär. De äro framtidens konsumtions- och produktionsorganisationer.

Och genom samarbete mellan de producerande fackföreningarna och konsumtionsföreningarna, genom hvarje individs medlemskap i så väl produktions- som konsumtionsorganisation, äro samhällets viktigaste uppgifter, reglerandet af produktion och konsumtion, lösta. Och den öfverskjutande kraften hos gruppmedlemmarne, som ej längre behöfva underkasta sig en uttröttande, kroppsutsugande lång arbetstid, kan användas till andra ändamål, till egen vederkvickelse och andras nytta.

Några använda sin lediga tid i vetenskapliga eller konstföreningar, andra i sanitära organisationer, andra i föreningar för undervisning och upplysning etc. etc. Och så arbetar det oerhörda nätet af grupper hand i hand, utan att behöfva någon ledning vare sig af regeringar eller centralstyrelser.

Hur skola bönderna ställa sig till generalstrejken?

På något deltagande från smaböndernas sida kunna vi knappast räkna, men att stora landtarbetarestrejker äro möjliga, har visst sig i flera länder. På småbönderna måste man inverka i så måtto, att de behålla sina lifsmedel hos sig själfva och ej afyttra den till de herrskande klasserna.

De strejkande arbetarne gå ut på landet, till bönderna och förklara för dem: "Ni behöfva ej längre betala skatter till staten, intet arrende till godsegarne, inga amorteringar till hypoteksbankerna – all skuld är borta, ty vi hafva tillintetgjort skuldbevisen. Sänden ej mera edra söner ut som soldater, de kunna stanna hemma för att odla edra fält, fördrifven godsegarne och tagen deras jordagods i besittning. Bryten ned deras slott, som nu fräckt och utmanande resa sig midt ibland edra eländiga kojor. Frukten icke soldaterna, ty de hafva nog att göra för att skydda järnvägarna och de herrskande i städerna; de kunna icke komma godsegarne till hjälp."

Och liksom under franska revolutionen skola böndernas resning bidraga till störtandet af det bestående samhället och bidraga till proletariatets seger.

Och efter segern, efter samhällets nydaning, spira äfven på landsbygden upp produktionsföreningar på åkerbrukets område, hvilka i utbyte mot sina alster erhålla de redskap, möbler o.s.v., som fackföreningarna i städerna tillverka. Godsegarne ha försvunnit och jordens frukter tillhöra framalstra dem.

Slutbetragtelse

Enligt den materialistiska historieuppfattningen äro alla företeelser i det samhälleliga lifvet, politik, filosofi, revolutionära, ja till och med religiösa strömningar, blott en reflex af de ekonomiska förhållandena. Följaktligen måste äfven formen för revolutionen vara i öfverensstämmelse med de ekonomiska förhållandena.

De ekonomiska förhållanden, som voro förutsättningarna för de jakobinska revolutionerna,⁶ existera, som vi ofvan visat, icke mera. Och vi ha äfven visat, att på parlamentarisk väg det icke är möjligt att ta död på det kapitalistiska samhällssystemet. Däremot är den form för revolution, som vi här ordat om, generalstrejken, det logiska resultatet af de ekonomiska motsatserna och den sociala utvecklingen.

Generalstrejkens idé är den bästa reflexen af de ekonomiska motsatsernas tillspetsade karaktär och det modernaste och klaraste uttrycket för proletariats uppresning.

Generalstrejken är det mål, mot hvilket de med hvarje dag talrikare och omfångsrikare strejkerna sträfva och det är ett mål, som den stora industrien själf skapat. Kapitalismen har själf smidt det vapen, som skall bringa densamma döden. Att generalstrejkens idé särskildt med hänförelse upptagits af fackföreningarna i utlandet, som äro mera framskridna än våra, ligger i sakens natur.

Allt mer och mer tränger sig den öfvertygelsen igenom, att de partiella strejkerna i de olika brancherna icke medföra någon fördel åt proletariatet som helhet. Så ofta en strejk utfaller till fördel för arbetarne, blir detta icke till nackdel för kapitalisten utan för konsumenten, på hvilken denne i sista hand vältrar lasset. Kapitalistens mervärdesration har icke minskats det ringaste. Vi ha ju haft strejker och lönestrider inom alla produktionsområden och ensamt på det sista årtiondet hafva lönerna inom de flesta brancher fördubblats, men priserna på alla konsumtionsvaror hafva också höjts på ett oroväckande sätt.

Har arbetaren dubbelt så hög lön, måste han också betala dubbelt så mycket för sina förnödenheter. Hans konto visar sålunda samma proportion mellan inkomster och utgifter.

De bästa och präktigaste löneförhöjningar kunna lätt gå förlorade genom ogynnsamma konjunkturer eller då arbetslöshet i högre grad inträder inom facket.

Vi se sålunda att, i stort sedt, arbetarnes åtgärd att genom strejk drifva upp sin lön är i så måtto ändamålslös, att han genom ökade pris på lifsförnödenheterna får betala tillbaka hvad han vunnit. Men arbetaren är tvungen att drifva upp sin lön för att icke komma i den situationen, att ej kunna köpa sina förnödenheter. Men moraliskt sedt är ingen strejk förlorad. Ty strejken rycker massorna ur sömnen, och väcker deras revoltkänsla mot utplundrarne. En segerrik strejk stärker oafhängighetskänslan, stoltheten och modet hos proletärerna och en förlorad strejk fördjupar känslan af hat och förbittring mot bourgeoisie.

Strejkerna hafva, för att vinna framgång, en tendens att blifva större, d.v.s. omfatta allt större del af ett fack. Allt mer och mer ser man att ett helt fack i ett land går ut till strid, d.v.s. förklarar generalstrejk.

Allt oftare mota vi den företeelsen, att vid en större strejk arbetarne inom närbesläktade industrier nedlägga arbetet för att understödja sina kämpande kamrater. Detta äro s.k. Solidaritetssträjker. Och å andra sidan se vi huru arbetsköparnas organiserade förbund understödja hvarandra för att motstå arbetarnes fordringar.

Försöka nu, till svar på detta, fackförbunden genom arbetsinställelser eller kraftigt understöd hjälpa de strejkande, stå vi inte längre inför en bestämd arbetarkategori kamp mot ett bestämdt antal kapitalister, utan inför det samlade proletariatets kamp mot den samlade kapitalistklassen. Och så närmar man sig, drifven af den ständigt växande solidaritetskänslan bland proletariatet, till strejkens största och starkaste uttryck, nämligen den strejk, i hvilken hela arbetarklassen förvägrar kapitalistklassen sitt arbete, nämligen generalstrejken.

Äfven efter den segerrikaste lönestrid förblir arbetaren en lönslaf. Den moderne arbetaren är icke en bestämd kapitalists slaf, han blir hela sitt lif en slaf till hela kapitalistklassen.

Fackföreningarna hafva ett vida högre mål än att mildra det kapitalistiska trycket. De blifva ett kampmedel för tillintetgörandet af hvarje tryck, då de på sin fana skrifva proletariatets fullständiga befrielse från lönslafveriet. Och fackföreningarna hafva dessutom den uppgiften, att de i framtiden skola öfvertaga produktionen; de äro sålunda icke blott ett uppfostrings- och kamplement till den sociala revolutionen, utan produktionsembryot till nyorganisationen efter kapitalismens tillintetgörande.

Detta stolta, härliga mål skall tvifvelsutan tillföra fackföreningarna många nya, hänförda förkämpar.

Ensam idén om en generalstrejk är, om den upptages och debatteras med förståelse af fackföreningarna, en makt. Redan blotta hotet om en generalstrejk har visat sig ha en förundransvärd förmåga att hålla kapitalisterna i tygeln. Agitationen för generalstrejk är för frihets-socialisterna ett nytt verksamhetsfält, på hvilket

de kunna verka för den sociala revolutionen. Man skall inte säga, att tanken är för tidigt väckt; den omständigheten att socialdemokraterna på de internationella kongresserna ha förkastat den, är intet bevis på dess ogenomförbarhet. Och att man i Tyskland och i Skandinavien är främmande för tanken – annat än i form af politisk demonstrationsstrejk – bevisar endast att man här ännu icke rönt inflytande af de moderna strömningarna på fackföreningstaktikens område. Men lika säkert som socialismen gått sitt segertåg öfver världen, lika säkert skall generalstrejkens idé tränga sig fram, hur man än söker förlöjliga och nedhåna detsamma. Det ar vi unga, som nu fått oss beskärmt att drifva propagandan för densamma.

1Bäckström, K. (1958). *Arbetarrörelsen i Sverige Bok 1 Den svenska arbetarrörelsens uppkomst och förening med socialismen*. Stockholm: Arbetarkultur.

2Lång, H. (2007). Drömmen om det ouppnåeliga [Elektronisk resurs] anarkistiska tankelinjer hos Hinke Bergegren, Gustaf Henriksson-Holmberg och Einar Håkansson. Diss. Umeå : Umeå universitet, 2007. Umeå.

3”Inväxandet i svineriet”, tillgängliggörarens översättning.

4”Här är Rhodos, hoppa här!” som är ett latinskt citat från Aesopfabeln ”Storskytaren”, där en idrottsman skröt om att han en gång gjorde på rekordhopp på ön Rhodos, och att det där fanns många som sett honom göra det. Men så sade en åhörare som inte trodde honom, att han gott kunde föreställa sig att han var på Rhodos igen och kunde göra sådant rekordhopp inför dem, ”Hic Rhodos, hic salta.”

5Här åsyftas Franska revolutionen 1789 och revolutionsvågen 1848 runtomkring Europa av borgerlig karaktär som utlöstes av franska Februarirevolutionen samma år.

6Jakobinism var en borgerlig demokratisk strömning kring Franska revolutionen 1789

Det Anarkistiska Biblioteket

Brandredaktionen
Generalsträjken och den sociala revolutionen
1903

www.anarkistiskabiblioteket.se